

KOLLA DÄCKEN I TID 1997 - 2018

Polisen, Trafikskyddet och Bildäcksförbundet har sedan 1997 agerat gemensamt för ökad däckssäkerhet och mot vattenplaning. Däckssäkerheten lyfts fram genom informativa däckratsior och aktivt mediarbete. I samband med däckratsiorna görs en sommardäcksundersökning, vars resultat redovisas i en rapport.

Däckratsiakampanjerna har på ett effektivt sätt fått bilisterna att fästa uppmärksamhet vid däckens höstskick. Däckstandarden har också väsentligt förbättrats under årens lopp. I kampanjen uppmanas bilisterna att kontrollera däckens mönsterdjup under temat "**kolla däck**en i tid". Kampanjens tema accentuerar på ett konstruktivt sätt bilistens eget ansvar för sina däckskick.

Mången bilist har för vana att köra slut sina sommardäck på hösten, trots att väggreppet just på hösten borde vara som bäst. Höstens blötfören och slitna sommardäck är en livsfarlig kombination. När det är tillräckligt med vatten på vägen och då hastigheten överskrider en viss gräns, hinner inte däckets däckmönster tränga undan vattnet mellan däck och vägyta. I vattenplaning försvinner kontakten mellan däck och asfalten och väggreppet förloras fullständigt. Vattenplaningstendensen ökar med slitna däck och bromssträckorna på våt vägyta växer avsevärt redan före det i lag föreskrivna 1,6 mm:s mönsterdjup. Enligt Tekniikan Maailmas blötförestest (2016) parerade ett nytt sommardäck vattenplaning ända upp till en hastighet på 80 km/h. Med dåliga däck som slitits ner till ett par millimeter hamnade bilen i vattenplaning redan vid 70 km/h. Med nya vinterdäck råkade bilen i vattenplaning vid 69 km/h.

Förutom förlorat väggrepp och manövrerbarhet kan vattenplaning också förorsaka skymdikt. Ett bra däckens däckmönster tränger undan vattnet åt sidorna och under bilen. Med ett slutkört brett däck planar bilen på vattenytan, med påföljd att en stor del av vattnet stänker okontrollerbart åt olika håll.

I blötförestester har utretts vinterdäckens lämplighet för sommaren och höstens blötfören. Många bilister har som vana att köra slut sina vinterdäck på sommaren. Förfarandet är helt lagligt också med dubbdäck under förutsättning att dubbarna har avlägsnats. Tekniikan Maailmas blötförestest (2016) visade att ett nytt vinterdäck klarade sig sämre än ett slutkört sommardäck. I skenet av testresultaten kan man inte rekommendera gamla vinterdäck att köras slut ens under sommarsäsongen.

Tasstavlan "Tassar enligt väglag" åskådliggör sommar- och vinterdäckens prestanda i olika väglag. Sommardäckens prestanda är klart bättre än vinterdäckens vid bromsning på våt asfalt. Med nya sommardäck är bromssträckan cirka 25 meter vid en hastighet av 80 km/h, medan bromssträckan med nya vinterdäck är cirka 39 meter. Hastigheten var ännu 45 km/h där bilen med nya däck hade stannat helt (TM blötförestest 2016). I kampanjen poängteras betydelsen av däck enligt rådande väglag under temat "sommardäck på sommaren och vinterdäck på vintern".

Sommardäckets kontaktyta med vägen kan vid vått väglag överraskande minska till obefintlighet. Tasstavlan "Håller dina tassor?", som finns på hemsidornas framsida, åskådliggör hur däckets kontaktyta med vägen minskar dramatiskt i takt med ökad körhastighet och reducerat mönsterdjup. I stället för tassor av en handflatas storlek kan kontaktytan reduceras till ett lillfingers storlek redan vid vanliga färdhastigheter, då vattenskiktet är tre millimeter och däckens slutkörda.

Däcken är den största biltekniska riskfaktorn i allvarliga trafikolyckor. Någon däckrisk finns i var sjunde trafikolycka med dödlig utgång under 2000 talet. Däcken är riskfaktor i genomsnitt i 29 dödsolyckor per år. I olycksfallsutredningarna konstaterade däckrisker hänför sig i 90 % av fallen till dåliga däck, för föret olämpliga däck eller till däck med felaktigt lufttryck.

I kampanjen fästs uppmärksamhet också vid däckens lufttryck och en regelbunden kontroll av trycket. Enligt undersökningarna ökar lågt däcktryck olycksfallsrisken, bränsle- och däckkostnaderna samt miljöbelastningen.

Kampanjens målsättning är att påminna om däckens säkerhetsbetydelse i höstens blötfören, att aktivera bilisterna att kolla däckens skick och lufttryck regelbundet och att få bilisterna att köra med trygga däck som lämpar sig för rådande väglag.

Kampanjens viktigaste budskap är säkerhetsrekommendationen på minst **4 millimeters** mönsterdjup i blötföre för sommardäck. Övriga budskap är: förse bilen med däck som lämpar sig för rådande väglag, kontrollera däckens lufttryck minst en gång i månaden, bra kvalitet på däck hjälper inte, om föraren tar risker, returnera gamla däck kostnadsfritt till återvinning.

I samband med däckkontrollen ombeds föraren ge en bedömning av kvaliteten på det sämsta däck i sin bil enligt klassificeringsklasserna dålig (0–2 mm), tillfredsställande (3–4 mm) och god (minst 5 mm).